

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІЄЮ

Викладачі:	Заїка О.В., к.держ.упр, доцент
Кафедра:	Кафедра філософії, публічного управління та соціальної роботи
E-mail:	helenzaika77@gmail.com
Телефон:	0504541039
Інші засоби зв'язку:	Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Публічне управління та адміністрування магістр						
Статус дисципліни:	вибіркова						
Кредити ECTS	5	Навч. рік:	2023-2024	Рік навчання	4	Тижні	11
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів¹	8	Лекційні заняття – 20 Практичні заняття – 20 Самостійна робота – 110			
Вид контролю:	Іспит						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9557						
Консультації:	<i>особисті – IV корпус, ауд. 315; дистанційні – за попередньою домовленістю</i>						

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Ризик-менеджмент в управлінні територією» має на меті формування знань і навичок застосування методів управління ризиками, які дозволяють обґрунтовувати та приймати управлінські рішення щодо управління ризиками в умовах невизначеності на певних територіях.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з теоретичними засадами ризик-менеджменту,
- оволодіння практичними навичками визначення ризиків та застосування методів управління ризиками;
- засвоєння знань щодо особливостей управління ризиками, визначення факторів, що впливають на ризик;
- опанування практичних навичок розробки, обґрунтування та прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності;
- засвоєння знань щодо створення системи управління ризиками.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- розуміти сутності ризику, його складових елементів, типів та джерел.
- вивчити та застосовувати різноманітні методи оцінки ризиків, включаючи квалітативні та кількісні підходи.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

- розпізнавати основні підходи до управління ризиками, включаючи прийняття рішень, розробку стратегій мінімізації ризиків та планування відповіді на надзвичайні ситуації.
- набути практичних навичок у використанні програмних засобів для аналізу даних, моделювання ризиків та створення стратегій управління ризиками.
- вивчати вплив економічних, соціальних, екологічних та політичних факторів на ризики управління територіями.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти таких **результатів навчання (компетенностей)**:

ІК	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів науки та характеризується невизначеністю умов і вимог
ЗК09.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
СК03	Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки
СК10	Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування
СК14	Здатність приймати обґрунтовані рішення у сфері кадрового забезпечення публічної служби

Програмні результати навчання:

РН06	Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
РН15	Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності
РН18	Критично аналізувати й оцінювати чинну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчальний посібник, презентації лекцій, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9557>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Аналітичні огляди – представляють собою стислу письмову роботу за тематикою курсу, яка передбачає опрацювання відкритих джерел інформації та використання теоретичних знань і положень для аналізу реальних ситуацій та подій. Завдання та детальні вимоги до їх написання знаходяться на платформі **moodle znu** <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9557>

У разі виникнення питань щодо його виконання студент звертається за консультацією до викладача.

Тестування (max 1 бал за 1 правильну відповідь) проводиться через платформу Moodle. Тест включає питання, що опрацьовуються за темами змістових модулів на лекційних та практичних (семінарських) заняттях та при виконанні завдань самостійної роботи **Підсумкові контрольні заходи:**

Іспит (max 20 балів).

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9557>
 Захист індивідуального завдання (вимоги до написання знаходяться на платформі moodle znu <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9558>

У разі виникнення питань щодо його виконання студент звертається за консультацією до викладача.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Участь у семінарських заняттях	Протягом першого змістового модулю	5
	Аналітичні огляди	Тиждень 2	5
	Тестування у системі moodle	Тиждень 2	5
Змістовий модуль 2	Участь у семінарських заняттях	Протягом другого змістового модулю	5
	Аналітичні огляди	Тиждень 4	5
	Тестування у системі moodle	Тиждень 5	5
Змістовий модуль 3	Участь у семінарських заняттях	Протягом третього змістового модулю	5
	Аналітичні огляди	Тиждень 8	5
	Тестування у системі moodle	Тиждень 9	5
Змістовий модуль 4	Участь у семінарських заняттях	Протягом четвертого змістового модулю	5
	Аналітичні огляди	Тиждень 10	5
	Тестування у системі moodle	Тиждень 10	5
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік		Тиждень 11	20
Захист індивідуального дослідницького завдання		Тиждень 11	20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
---------	--------------	---------------------	-----------------

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

і вид заняття			
Змістовий модуль 1.			
Тиждень 1 Лекція 1	Введення в ризик-менеджмент	<i>Участь у семінарських заняттях</i> <i>Аналітичні огляди</i> <i>Тестування у системі moodle</i>	5
Тиждень 1 Семінар 1	Основні поняття та принципи ризик-менеджменту		5
Тиждень 2 Лекція 2	Методи оцінки ризиків		5
Тиждень 2 Лекція 3	Матриця ймовірностей та впливу (матриця ризиків)		5
Змістовий модуль 2.			
Тиждень 3 Лекція 4	Аналіз ризиків управління територіями	<i>Участь у семінарських заняттях</i> <i>Аналітичні огляди</i> <i>Тестування у системі moodle</i>	5
Тиждень 4 Семінар 2-3	Типи ризиків в управлінні територіями.		5
Тиждень 5 Лекція 5	Моніторинг та ідентифікація ризиків		5
Тиждень 6 Лекція 6	Методи моніторингу та збору даних про ризики		5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Лекція 7	Управління ризиками в управлінні територіями	<i>Участь у семінарських заняттях</i> <i>Аналітичні огляди: Стратегії управління ризиками: уникнення, зменшення, перенесення, прийняття ризику</i> <i>Тестування у системі moodle</i>	5
Тиждень 8 Семінар 4	Планування відповіді на ризики		5
Тиждень 8 Лекція 8-9	Впровадження та контроль стратегій управління ризиками		5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 8 Семінар 5	Роль запобігання управління ризиками	<i>Участь у семінарських заняттях</i> <i>Аналітичні огляди</i> <i>Тестування у системі moodle</i>	5
Тиждень 9 Лекція 10-11	Вивчення кейсів та практичних завдань		5
Тиждень 10 Самостійна робота	Аналіз та обговорення кейсів з реального життя		5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Азаренкова, Галина Михайлівна Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. усіх форм навч. / Галина Михайлівна Азаренкова. – Львів : Новий світ-2000, 2015. – 240 с.
2. Азаренкова, Галина Михайлівна Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. усіх форм навч. / Галина Михайлівна Азаренкова. – Львів : Новий світ-2000, 2015. – 240 с.
3. Белоусова, Олена Станіславівна Ризик у менеджменті [Текст] : метод. рек. до виконання самостійної роботи та індивідуального завдання для студентів освіт.-кваліф. рівня «бакалавр» напряму підготовки «Менеджмент» / Олена Станіславівна Белоусова. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНУ / Л. І. Донець, О. В. Шепеленко, С. М. Баранцева [та ін.] ; за заг. ред. Л. І. Донець. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
5. Донець, Любов Іванівна Економічні ризики та методи їх вимірювання [Текст] : навч. посіб. для студ. [екон. спец.] вищ. навч. закл. [усіх форм навчання] реком. МОНУ / Любов Іванівна Донець. – Київ : Центр учбової літератури, 2006. – 312 с.
6. Дубровін, Валерій Іванович Прийняття рішень у процесі управління ризиками проектів [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Валерій Іванович Дубровін, Валерій Миколайович Льовкін. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2012.
7. Калюжна, Юлія Вікторівна Ризикологія [Текст] : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності "Маркетинг" / Юлія Вікторівна Калюжна. – Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 36 с.
Кондрашихін, Андрій Борисович Теорія та практика підприємницького ризику [Текст] : навчальний посібник рекомендовано МОН України / Андрій Борисович Кондрашихін, Тарас Вадимович Пепа. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та лабораторних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати лабораторних або лекційних занять регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється відповідно типу занять: для лекцій - усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом лекції, для лабораторних робіт — виконання завдань лабораторної роботи, підготовка звіту з лабораторної роботи та захист його усно у формі співбесіди. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях.

Для виконання завдань лабораторних робіт використовується комп'ютерна техніка з відповідним програмним забезпеченням.

Під час виконання заходів контролю комп'ютерна техніка використовується, якщо це передбачено типом заходу, або його завданнями.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Cisco Webex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних

---

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ygorbenko@znu.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/уабуk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/уbwwzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/у9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/у9rktmр5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/уcдs57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/у8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/уcуfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/уd6bqbp9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/у9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марти Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**

Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>